

Näyttötutkinnon perusteet

**YHDISTELMÄAJONEUVON-
KULJETTAJAN
AMMATTITUTKINTO
2008**

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Dno **15/011/2008**

MÄÄRÄYS **Velvoittavana
noudatettava**

Päivämäärä **7.4.2008**

Voimassaoloaika
1.4.2008 alkaen toistaiseksi

Säännökset, joihin toimivalta
määräyksen antamiseen perustuu
L 631/1998 13 § 2 mom

Kumoo määräyksen nro **76/011/2000,**
15.12.2000

YHDISTELMÄAJONEUVONKULJETTAJAN AMMATTITUTKINNON PERUSTEET

Opetushallitus on päättänyt yhdistelmäajoneuvonkuljettajan ammattitutkinnon perusteista, joita on noudatettava 1.4.2008 lukien toistaiseksi. Ennen tämän määräyksen voimaantuloa aloitetut tutkintosuoritukset voidaan saattaa loppuun perusteiden dno 76/011/2000 mukaisesti 31.3.2010 mennessä.

Tutkintotoimikunta ja tutkinnon järjestäjä eivät voi jättää noudattamatta tutkinnon perusteita tai poiketa niistä.

Järjestettäessä näyttötutkintoon valmistavaa koulutusta koulutuksen järjestäjä päättää koulutuksen sisällöstä ja järjestämisestä tutkinnon perusteiden mukaisesti. Koulutukseen osallistuvalla tulee osana koulutusta järjestää mahdollisuus suorittaa näyttötutkinto.

Pääjohtaja

Timo Lankinen

Opetusneuvos

Markku Lappalainen

SISÄLLYSLUETTELO

1	Luku	
	NÄYTTÖTUTKINNOT	7
	1 § Näyttötutkintojen järjestäminen	7
	2 § Näyttötutkinnon suorittaminen	7
	3 § Näyttötutkinnon perusteet	7
	4 § Henkilökohtaistaminen näyttötutkinnossa	8
	5 § Ammattitaidon arviointi näyttötutkinnossa	8
	6 § Todistukset	9
	7 § Näyttötutkintoon valmistava koulutus	9
2	Luku	
	YHDISTELMÄAJONEUVONKULJETTAJAN AMMATTITUTKINNON MUODOSTUMINEN	9
	1 § Tutkinnon osat	9
3	Luku	
	YHDISTELMÄAJONEUVONKULJETTAJAN AMMATTITUTKINNOSSA VAADITTAVA AMMATTITAITO JA ARVIOINNIN PERUSTEET	10
	1 § Yhdistelmäajoneuvon ajoneuvotekniikka	11
	a) Ammattitaitovaatimukset	11
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	11
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	12
	2 § Yhteistyö ja asiakaspalvelu	13
	a) Ammattitaitovaatimukset	13
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	13
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	14
	3 § Turvallisuus ja ympäristö	15
	a) Ammattitaitovaatimukset	15
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	15
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	17
	4 § Kuljetusalan perustason ammattipätevyys	17
	5 § Kappaletavarakuljetukset	22
	a) Ammattitaitovaatimukset	22
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	22
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	24

6 §	Erikoiskuljetukset	24
	a) Ammattitaitovaatimukset	24
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	24
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	26
7 §	Massatavarakuljetukset	27
	a) Ammattitaitovaatimukset	27
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	27
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	29
8 §	Lämpösäädelyt elintarvikekuljetukset	29
	a) Ammattitaitovaatimukset	29
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	29
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	32
9 §	Eläinkuljetukset	32
	a) Ammattitaitovaatimukset	32
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	32
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	34
10 §	Säiliökuljetukset	34
	a) Ammattitaitovaatimukset	34
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	34
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	37
11 §	Puutavaran kaukokuljetukset	38
	a) Ammattitaitovaatimukset	38
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	38
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	40
12 §	Yrittäjyys	40

NÄYTTÖTUTKINNOT

1 § Näyttötutkintojen järjestäminen

Opetushallituksen asettamat, työnantajien, työntekijöiden, opettajien ja tarvittaessa itsenäisten ammatinharjoittajien edustajista koostuvat tutkintotoimikunnat vastaavat näyttötutkintojen järjestämisestä ja valvonnasta sekä antavat tutkintotodistukset. Tutkintotoimikunnat tekevät sopimuksen näyttötutkintojen järjestämisestä koulutuksen järjestäjien ja tarvittaessa muiden yhteisöjen ja säätiöiden kanssa. Näyttötutkintoja ei saa järjestää ilman voimassa olevaa, tutkintotoimikunnan kanssa solmittua järjestämissopimusta.

2 § Näyttötutkinnon suorittaminen

Näyttötutkinto suoritetaan osoittamalla hyväksytysti tutkinnon perusteissa vaadittu osaaminen tutkintotilaisuuksissa käytännön työssä ja toiminnassa. Jokainen tutkinnon osa on arvioitava erikseen. Arvioinnin tekevät työnantajien, työntekijöiden ja opetusalan edustajat yhdessä. Aloilla, joilla itsenäinen ammatinharjoittaminen on tyypillistä, myös tämä taho otetaan huomioon arvioijien valinnassa. Lopullisen päätöksen arvioinnista tekee tutkintotoimikunta. Tutkintotodistus voidaan antaa, kun kaikki tutkinnon suorittamiseksi määrätyt tutkinnon osat on suoritettu hyväksytysti.

3 § Näyttötutkinnon perusteet

Tutkinnon perusteissa määritellään tutkintoon kuuluvat osat ja mahdollisesti niistä muodostuvat osaamisalat, tutkinnon muodostuminen, kussakin tutkinnon osassa vaadittava ammattitaito, arvioinnin perusteet (arvioinnin kohteet ja kriteerit) ja ammattitaidon osoittamistavat.

Tutkinnon osa muodostaa ammatin osa-alueen, joka voidaan erottaa luonnollisesta työprosessista itsenäiseksi arvioitavaksi kokonaisuudeksi. Tutkinnon osissa määritellyissä ammattitaitovaatimuksissa keskitytään ammatin ydintoimintoihin, toimintaprosessien hallintaan ja kyseessä olevan alan ammatikäytäntöihin. Niihin sisältyvät myös työelämässä yleisesti tarvittavat taidot, esimerkiksi sosiaaliset valmiudet.

Arvioinnin kohteet ja kriteerit on johdettu ammattitaitovaatimuksista. Arvioinnin kohteilla ilmaistaan ne osaamisen alueet, joihin arvioinnissa kiinnitetään erityistä huomiota. Kohteiden määrittäminen helpottaa myös ammattitaidon arviointia asianomaisesta työtoiminnasta. Arvioinnin tulee kattaa kaikki tutkinnon perusteissa määritellyt arvioinnin kohteet. Arvioinnin kriteerit määrittelevät hyväksyttävän suorituksen laadullisen ja määrällisen tason.

Ammattitaidon osoittamistavat sisältävät tutkinnon suorittamiseen liittyviä tarkentavia ohjeita. Ammattitaito osoitetaan pääsääntöisesti todellisissa työtehtävissä

ja toimissa. Ammattitaidon osoittamistavat voivat sisältää mm. ohjeita siitä, kuinka tutkintosuoritusta voidaan tarvittaessa täydentää, jotta kaikki ammattitaitovaatimukset tulevat kattavasti osoitetuiksi.

4 § Henkilökohtaistaminen näyttötutkinnoissa

Henkilökohtaistamisesta Opetushallitus on antanut erillisen määräyksen.

5 § Ammattitaidon arviointi näyttötutkinnoissa

Ammattitaidon arvioinnissa tulee perusteellisesti ja huolellisesti tarkastella sitä, miten tutkinnon suorittaja on osoittanut osaavansa sen, mitä tutkinnon perusteissa ko. tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksissa edellytetään. Arvioinnissa käytetään tutkinnon perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Arvioinnissa tulee käyttää monipuolisesti erilaisia ja ensisijaisesti laadullisia arviointimenetelmiä. Vain yhden menetelmän käytöllä ei välttämättä saada luotettavaa tulosta. Arvioinnissa otetaan huomioon ala- ja tutkintokohtaiset erityispiirteet tutkinnon perusteiden mukaisesti. Mikäli tutkinnon suorittajalla on luotettavia selvityksiä aikaisemmin osoitetusta osaamisesta, arvioijat arvioivat niiden vastaavuuden näyttötutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimukseen. Arvioijat ehdottavat dokumentin tutkintotoimikunnalle tunnustettavaksi osaksi näyttötutkinnon suoritusta. Lopullisen päätöksen aiemmin osoitetun ja luotettavasti selvitetyn osaamisen tunnustamisesta tekee tutkintotoimikunta.

Ammattitaidon arviointi on prosessi, jossa arviointiaineiston keräämisellä ja arvioinnin dokumentoinnilla on keskeinen merkitys. Työelämän sekä opettajien edustajat tekevät kolmikantaisesti huolellisen ja monipuolisen arvioinnin. Tutkinnon suorittajan tulee selvästi saada tietoonsa arviointiperusteiden soveltaminen omalta kohdaltaan. Tutkinnon suorittajalle on annettava mahdollisuus suoritustensa itsearviointiin. Näyttötutkinnon järjestäjä laatii arvioinnin kohteena olevan tutkinnon osan suorittamisesta arviointipöytäkirjan, jonka arvioijat allekirjoittavat. Tutkinnon suorittajalle tämän jälkeen annettava palaute arvioinnista on osa hyvää arviointiprosessia. Lopullisen päätöksen arvioinnista tekee tutkintotoimikunta.

Arvioijat

Tutkinnon suorittajan ammattitaitoa arvioivilla henkilöillä tulee olla hyvä ammattitaito ko. näyttötutkinnon alalta. Tutkintotoimikunta ja näyttötutkinnon järjestäjä sopivat arvioijista näyttötutkintojen järjestämissopimuksessa.

Arvioinnin oikaisu

Tutkinnon suorittaja voi lainsäädännön mukaisen määräajan puitteissa pyytää arvioinnin oikaisua tutkintotoimikunnalta, jonka toimialaan ja -alueeseen kyseessä oleva tutkinto kuuluu. Kirjallinen oikaisupyynnö osoitetaan tutkintotoimikunnalle. Tutkintotoimikunta voi arvioijia kuultuaan velvoittaa toimittamaan uuden

arvioinnin. Arviointia koskevasta oikaisuvaatimuksesta annettuun tutkinto-toimikunnan päätökseen ei voi hakea muutosta valittamalla.

6 § Todistukset

Tutkintotodistuksen ja todistuksen tutkinnon osan tai osien suorittamisesta antaa tutkintotoimikunta. Todistuksen valmistavaan koulutukseen osallistumisesta antaa koulutuksen järjestäjä. Opetushallitus on antanut määräyksen todistuksiin merkittävistä tiedoista.

Näyttötutkinnon osan tai osien suorittamisesta annetaan todistus silloin, kun näyttötutkintoon osallistuva sitä pyytää. Tutkintotodistuksen ja myös todistuksen tutkinnon osan tai osien suorittamisesta allekirjoittavat tutkintotoimikunnan edustaja ja näyttötutkinnon järjestäjän edustaja.

Opetushallituksen hyväksymään ammattikirjaan tehty merkintä näyttötutkinnon suorittamisesta on tutkintotodistukseen rinnastettava todistus näyttötutkinnon suorittamisesta. Näyttötutkinnon järjestäjä hankkii ja allekirjoittaa ammattikirjan. Ammattikirja on näyttötutkinnon suorittajalle maksullinen.

7 § Näyttötutkintoon valmistava koulutus

Näyttötutkintoihin osallistumiselle ei voida asettaa koulutukseen osallistumista koskevia ennakkoehtoja. Pääsääntöisesti tutkinnot suoritetaan kuitenkin valmistavan koulutuksen yhteydessä. Koulutuksen järjestäjä päättää näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen sisällöstä ja järjestämisestä tutkinnon perusteiden mukaisesti. Koulutus ja tutkintotilaisuudet on jäsennettävä tutkinnon osien mukaisesti. Näyttötutkintoon valmistavaan koulutukseen osallistuvalla tulee osana koulutusta järjestää mahdollisuus osallistua tutkintotilaisuuksiin ja suorittaa näyttötutkinto.

2 Luku

YHDISTELMÄAJONEUVONKULJETTAJAN AMMATTITUTKINNON MUODOSTUMINEN

1 § Tutkinnon osat

Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan ammattitutkinnon tutkintotodistuksen saaminen edellyttää yhteensä viiden tutkinnon osan hyväksytyä suorittamista. Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan ammattitutkinto muodostuu neljästä kaikille pakollisesta yhteisestä osasta ja seitsemästä valinnaisesta osasta, joista on suoritettava vähintään yksi osa. Tutkintoon osallistujalla tulee olla CE-ajoneuvoluokan ajo-oikeus ja -kortti. Mikäli tutkinnon suorittaja ei osallistu valmistavaan koulutukseen, niin hänellä tulee olla kuorma- ja linja-autonkuljettajia koskevan lain 273/2007 ja

asetuksen 640/2007 mukainen kuljetusalan perustason ammattipätevyys tai hänellä on sitä vastaava voimassa oleva ammattipätevyys.

Yhteisinä pakollisina osina on suoritettava seuraavat neljä osaa

- Yhdistelmäajoneuvon ajoneuvotekniikka
- Yhteistyö ja asiakaspalvelu
- Turvallisuus ja ympäristö
- Kuljetusalan perustason ammattipätevyys

Lisäksi on suoritettava vähintään yksi seuraavista tutkinnon osista

- Kappaletavarakuljetukset
- Erikoiskuljetukset
- Massatavarakuljetukset
- Lämpösäädellyt elintarvikekuljetukset
- Eläinkuljetukset
- Säiliökuljetukset
- Puutavaran kaukokuljetukset

Edellisten tutkinnon osien lisäksi tai erillisenä osatutkintona tutkinnon suorittaja voi suorittaa vapaavalintaisesti yrittäjyysosan.

- Yrittäjyys (ammattitaitovaatimukset tavaraliikenteen yrittäjäkurssin mukaisesti).

3 Luku

YHDISTELMÄAJONEUVONKULJETTAJAN AMMATTITUTKINNOSSA VAADITTAVA AMMATTITAITO JA ARVIOINNIN PERUSTEET

Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan ammattitutkinnossa ammattitaitovaatimukset (kohta a) on muodostettu työelämän tehtävä- ja taitoalueista. Arvioinnin kohteissa (kohdan b lihavoidut otsikot) ilmaistaan ne ammattitaidon kannalta keskeiset alueet ja toiminnot, joihin arvioinnissa on kiinnitettävä erityinen huomio. Arviointikriteerit (kohta b) puolestaan ilmaisevat, kuinka tutkinnon suorittajan on työssään suoriuduttava. Ammattitaidon osoittamistavat -kohdassa (kohta c) on määritelty kyseisen tutkinnon osan näytön antamiseen ja arviointiin liittyvät vaatimukset.

Näyttötutkintotoiminta perustuu tutkinnon järjestäjän laatimaan näyttöjen järjestämissuunnitelmaan. Tutkintovaatimuksista johdetut näytöt ja niiden tehtävät suunnitellaan sellaisiksi, että ne ovat ammatinhallinnan kannalta keskeisiä ja niihin on sisällytettävä arviointikohteissa esitetyt alueet tai toiminnot kattavasti. Näyttöissä tulee ilmetä tutkinnon suorittajan valmiudet ja kyky muuntaa sekä soveltaa tietoaan ja taitojaan vaihtelevissa tilanteissa. Kunkin tutkinnon osan näyttöpaikan on oltava sellainen, että tutkinnon suorittaja pystyy tekemään tehtäviä, joista voidaan kattavasti todeta tutkinnon osan arviointikriteereissä määritelty suoritustason saavuttaminen.

1 § Yhdistelmäajoneuvon ajoneuvotekniikka

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja tietää ajoneuvon liikennekelppoisuuden vaatimukset sekä osaa varmistaa ajoneuvon sekä sen varusteiden ja lisälaitteiden turvallisen toimivuuden ennen ajoon lähtöä sekä ajon päätyttyä.</p> <p>Tutkinnon suorittaja tietää säännöllisen huollon vaikutuksen kaluston korjauskustannuksiin, luotettavuuteen ja käyttöikään sekä tietää kuljettajan tehtävät huoltojen ja korjausten seurannassa ja raportoinnissa.</p> <p>Tutkinnon suorittaja pystyy vaurio-tilanteessa määrittelemään selvästi havaittavat vauriokohdat, osaa ajoneuvon käsityökaluin suoritettavat yleisimpien varaosien vaihdot sekä osaa valmistella korjaustoimet huoltohenkilöstöä varten.</p> <p>Tutkinnon suorittaja tietää ympäristön huomioimisen tärkeyden erilaisissa liikenne-, huolto- ja korjaustilanteissa.</p>	<p>Ajoneuvon liikennekelppoisuus Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa tehdä ajoonlähtötarkastuksen ajoneuvolle ja lisälaitteille. <p>Huoltaminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää ajoneuvon kunnan seurannan vaikutuksen taloudellisuuteen ja käyttövarmuuteen • ymmärtää huoltoseurannan merkityksen ja osaa informoida esimiestä siitä • tietää käyttämänsä ajoneuvon huoltosuunnitelman sekä osaa huolehtia huoltosuunnitelman toteutumisesta. <p>Korjaaminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa virhetoiminnon ilmetessä estää lisävauriot • osaa informoida työnantajaansa virhetoiminnosta sekä sen laajuudesta • osaa ratkaista ajon jatkomahdollisuudet • osaa vaihtaa ohjeiden tai ohjekirjojen avulla tavanomaiset kulutusosat • osaa valita oikeat vara-osat, tarvikkeet ja työkalut sekä käyttää niitä oikein • osaa vaihtaa ja korjata ajoneuvojen sekä niiden lisälaitteiden rikkoutuneita osia. <p>Työturvallisuus ja ympäristö Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • pitää työympäristönsä järjestyksessä

	<p>sekä huolehtii käyttämiensä työkalujen ja laitteiden kunnosta</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekee työsuorituksensa oikeaa työjärjestystä, työmenetelmää ja työturvallisuusmääräyksiä noudattaen • noudattaa jätehuoltomääräyksiä.
--	---

Hyväksytty suoritus on itsenäinen, säädösten mukainen ja lähes virheetön, ja siihen käytetty aika on alan ammattilaisen ajankäytön mukainen.

Tutkinnon osa on hylätty, jos tutkinnon suorittaja

- ei osaa hankkia tietoja eri tietolähteistä
- toimii työ- tai varo-ohjeen vastaisesti
- ei selviä tehtävistä alan ammattilaisen suoritustasoa vastaavassa ajassa
- toimii vastoin auto- tai laitevalmistajan ohjeita
- vaarantaa oman tai muiden terveyden tai turvallisuuden
- toimii vastoin ympäristönsuojelun tai muita vastaavia ohjeita.

Tutkinnon osa hylätään myös, mikäli näytössä käytettävä ajoneuvo, jokin sen varuste tai työväline vaurioituu väärän huoltomenetelmän tai käyttötavan takia tai jos näytön vastaanottajan on puututtava tilanteeseen henkilö-, ympäristö- tai materiaalivahingon välttämiseksi.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Ammattitaito, sen taustalla olevien tietojen ja periaatteiden hallinta sekä kyky soveltaa tietoja osoitetaan pääasiassa todellisessa työympäristössä tavanomaisten työtehtävien yhteydessä. Siltä osin kun tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida tutkintosuorituksessa osoittaa, tarkennetaan suoritusta haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla.

Näyttöjä suunniteltaessa ja toteutettaessa voidaan ottaa huomioon tutkinnon suorittajan oman tai hänen valitsemansa organisaation toimialan erityispiirteet.

2 § Yhteistyö ja asiakaspalvelu

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja tietää, mitä yhteistyö ja asiakassuhteet merkitsevät organisaatiolle, tietää työpanoksensa merkityksen yrityksen toiminnalle ja arvostaa työtään.</p> <p>Tutkinnon suorittaja osaa kertoa, mistä yrityksen tuotot syntyvät, millaisia kustannuksia yrityksen toiminnasta aiheutuu ja miten kustannuksiin voidaan vaikuttaa, sekä tietää, miten hän voi vaikuttaa kannattavuuteen omassa työtoiminnassaan.</p>	<p>Asiakaspalvelu Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää palvelun merkityksen asiakas-tyytyväisyyden luomisessa • käyttäytyy luottamusta herättävästi, kohteliaasti ja asiakaslähtöisesti kaikissa tehtävissään • osaa toimia erilaisissa vuorovaikutus-tilanteissa hyvän asiakaspalvelun edellyttämällä tavalla • osaa ratkaista reklamaatio- ja konfliktitilanteet ilman, että asiakas-suhde vaarantuu • herättää olemuksellaan ja käytöksellään luottamusta • on tasapuolinen, oikeudenmukainen, täsmällinen ja rehellinen kaikille • hallitsee työtehtävässään tietoonsa tulleisiin henkilö-, liike- ja ammattisalaisuuksiin liittyvän vaitiolo-velvollisuuden. <p>Taloudellinen toiminta Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää, mitkä ulkoiset ja sisäiset tekijät vaikuttavat yrityksen tulokseen • ymmärtää työhönsä liittyvien kustannusten muodostumisen ja omat mahdollisuutensa niihin vaikuttamiseen • tietää työsuorituksensa vaikutuksen yrityksen taloudelliseen loppu-tulokseen • osaa laskea oman ansionsa muodostumisen • arvostaa omaa työtään ja ammatillista osaamistaan sekä kehittymistään yrityksen talouden kannalta.

<p>Tutkinnon suorittaja tuntee työnantajansa toimintaa niin tarkasti, että osaa kertoa yleispiirteissään yrityksen rakenteen ja toimintaperiaatteet. Hän tuntee alan tuotteet ja markkinat sekä tietää, miten nämä vaikuttavat yrityksen toimintaan.</p> <p>Tutkinnon suorittaja osaa kommunikoida ajoneuvoissa ja kuljetusalalla käytössä olevilla viestintävälineillä ja käsimerkeillä.</p>	<p>Markkinointi Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa markkinoida työnantajansa ja edustamansa kuljetuksen toimeksiantajan palveluja • tietää vaikuttavansa kaikella toiminnallaan ja liikennekäyttäytymisellään työnantajansa ja kuljetuksen toimeksiantajan yrityskuvaan. <p>Tietotekniikkataidot Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa käyttää oikein työssään tarvittavia viestintävälineitä ja atk-laitteita • osaa käyttää Internetiä tiedonhankinnassa • osaa käyttää sähköpostia tiedonvälityksessä.
---	---

Hyväksytty suoritus on itsenäinen, säädösten mukainen ja lähes virheetön, ja siihen käytetty aika on alan ammattilaisen ajankäytön mukainen.

Tutkinnon osa on hylätty, jos tutkinnon suorittaja

- ei osaa hankkia tietoja eri tietolähteistä
- toimii työ- tai varo-ohjeen vastaisesti
- ei selviä tehtävistä alan ammattilaisen suoritustasoa vastaavassa ajassa
- toimii vastoin auto- tai laitevalmistajan ohjeita
- vaarantaa oman tai muiden terveyden tai turvallisuuden
- toimii vastoin ympäristönsuojelun tai muita vastaavia ohjeita.

Tutkinnon osa hylätään myös, mikäli näytön vastaanottajan on puututtava tilanteeseen asiakassuhteen vaarantumisen välttämiseksi.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Ammattitaito, sen taustalla olevien tietojen ja periaatteiden hallinta sekä kyky soveltaa tietoja osoitetaan pääasiassa todellisessa työympäristössä tavanomaisten työtehtävien yhteydessä. Siltä osin kun tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida tutkintosuorituksessa osoittaa, tarkennetaan suoritusta haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla.

Näyttöjä suunniteltaessa ja toteutettaessa voidaan ottaa huomioon tutkinnon suorittajan oman tai hänen valitsemansa organisaation toimialan erityispiirteet.

3 § Turvallisuus ja ympäristö

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja osaa kuljettaa yhdistelmäajoneuvoa ohjeiden ja säädösten mukaan turvallisesti sekä taloudellisesti erilaisissa ajo-olosuhteissa.</p> <p>Tutkinnon suorittaja ei hätäile eikä reagoi paniikinomaisesti ääritapauksissakaan ja ottaa huomioon ympäristön kaikissa toiminnoissaan</p>	<p>Kuljettaminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa käsitellä ja kuljettaa ajoneuvoa tiellä säädösten ja määräysten mukaan turvallisesti ja taloudellisesti • osaa käyttää ajo- ja lepoaikaa rekisteröiviä laitteita ja tuntee digipiirturin tiedonkeruujärjestelmän • osaa valita olosuhteet huomioon ottaen kuljetustehtävälle soveltuvimman reitin ja hallitsee suunnistamisen valitsemallaan reitillä • ei anna oman henkisen tilansa vaikuttaa ajamiseensa eikä kielenkäyttöön eikä anna muiden tiellä liikkujien ajovirheiden vaikuttaa omaan toimintaansa siten, että liikenneturvallisuus vaarantuu • osoittaa toiminnallaan vastuullisuutta ja suvaitsevaisuutta muita tienkäyttäjiä kohtaan, joustaa liikenteessä ja luopuu tarvittaessa oikeuksistaan • huolehtii ajoneuvon ja muun omaisuuden siisteydestä ja turvallisuudesta • osaa toimia tilanteen mukaan oikein kuljetustehtävän aikana ilmenneissä poikkeustilanteissa • hallitsee kuorma-auton ja hinattavan ajoneuvon kytkentään sekä pysäköintiin liittyvät säädökset ja turvallisuustoimet ja osaa soveltaa niitä erilaisissa työtilanteissa • tietää tarvittavat vakuutukset ja vakuutusehtojen periaatteet. <p>Ennakoiva ajaminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ottaa huomioon muut tienkäyttäjät, tunnistaa riskit ja pyrkii välttämään ne

sekä toteuttaa kuljetustehtävälle annetun aikataulun keliolosuhteet huomioiden.

Tutkinnon suorittaja osaa toimia oikein onnettomuustapauksessa sekä ehkäistä lisäonnettomuuksien syntymisen.

Tutkinnon suorittaja tuntee sekä työntekijän että työnantajan vastuut ja velvollisuudet sekä työnsä kannalta keskeiset työolainsäädökset. Hän toimii omassa työssään niiden mukaan noudattaen työturvallisuusmääräyksiä ja yrityksen turvasuunnitelmia.

Tutkinnon suorittaja tuntee laatu- ja ympäristöjärjestelmien asettamat vaatimukset ja osaa soveltaa niitä työtehtävissään.

- tietää ajonopeuden vaikutuksen pysähtymismatkaan yhdistelmäajoneuvolla, nopeuden ja massan vaikutuksen törmäystilanteessa sekä välimatkan merkityksen liikenneturvallisuuden kannalta.

Toiminta onnettomuustapauksessa

Tutkinnon suorittaja

- osaa mahdollisten onnettomuustilanteiden vaatimat toimenpiteet ja hätäilmoituksen tekemisen sekä osaa antaa välittömän ensiavun
- osaa ehkäistä lisäonnettomuuksien syntymisen
- osaa Suomen Punaisen Ristin EA 1- ja EA 2-kurssin mukaiset ensiaputoimet
- osaa käyttää oikein alkusammutus- ja turvavälineitä
- osaa tehdä vahinkoilmoituksen.

Vastuut ja velvollisuudet

Tutkinnon suorittaja

- tuntee ajoneuvon turvavarusteet ja osaa niiden käytön
- tuntee työaikalain sekä ajo- ja lepoaikamääräykset ja toimii niiden mukaan työtehtävissään
- osaa täyttää niihin liittyvät asiakirjat säädösten mukaisesti
- toimii yrityksen turvasuunnitelman ohjeiden mukaisesti
- tietää henkilökohtaiset suoja- varusteet ja käyttää niitä työtehtävässään.

Ympäristö

Tutkinnon suorittaja

- ajaa energia- ja ympäristöystävällisellä ajotavalla
- käyttää kuljetustehtävään mahdollisimman hyvin soveltuvaa ajoneuvoa
- suunnittelee reitin mahdollisimman energia- ja ympäristöystävälliseksi

	<ul style="list-style-type: none"> • ei käytä ajoneuvoa perusteettomasti tyhjäkäynnillä • estää ympäristölle vahingollisen aineen joutumisen maaperään sekä osaa välittömät toimenpiteet ympäristöonnettomuustilanteissa.
--	---

Hyväksytty suoritus on itsenäinen, säädösten mukainen ja lähes virheetön, ja siihen käytetty aika on alan ammattilaisen ajankäytön mukainen.

Tutkinnon osa on hylätty, jos tutkinnon suorittaja

- ei osaa hankkia tietoja eri tietolähteistä
- toimii työ- tai varo-ohjeen vastaisesti
- ei selviä tehtävistä alan ammattilaisen suoritusastoa vastaavassa ajassa
- toimii vastoin auto- tai laitevalmistajan ohjeita
- vaarantaa oman tai muiden terveyden tai turvallisuuden
- toimii vastoin ympäristönsuojelun tai muita vastaavia ohjeita.

Tutkinnon osa hylätään myös, mikäli näytössä käytettävä ajoneuvo, jokin sen varuste tai työväline vaurioituu väärän huoltomenetelmän tai käyttötavan takia tai jos näytön vastaanottajan on puututtava tilanteeseen henkilö-, ympäristö- tai materiaalivahingon välttämiseksi.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Ammattitaito, sen taustalla olevien tietojen ja periaatteiden hallinta sekä kyky soveltaa tietoja osoitetaan pääasiassa todellisessa työympäristössä tavanomaisten työtehtävien yhteydessä. Siltä osin kun tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida tutkintosuorituksessa osoittaa, tarkennetaan suoritusta haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla.

Näyttöjä suunniteltaessa ja toteutettaessa voidaan ottaa huomioon tutkinnon suorittajan oman tai hänen valitsemansa organisaation toimialan erityispiirteet.

4 § Kuljetusalan perustason ammattipätevyys

Tämä tutkinnon osa on suoritettava kuorma- ja linja-autonkuljettajia koskevan lain 273/2007 ja asetuksen 640/2007 vaatimusten mukaisesti. Asetuksessa 640/2007 on määriteltä mm. tarkemmin määräykset ennakoivan ajon koulutuksesta.

Perustason ammattipätevyuden hankkimiseen sisältyy opetusta kaikissa tässä tutkinnon osassa luetelluissa oppiaineissa. Tämän perustason ammattipätevyyteen liittyvän koulutustason keston on oltava 280 tuntia. Kunkin kuljettajan on saatava vähintään 20 tuntia henkilökohtaista ajo-opetusta asianomaisen luokan ajoneuvolla, joka täyttää vähintään ajokorttiasetuksen soveltamisesta annetun liikenneministeriön päätöksen 14 § tutkintoajoneuvoja koskevat vaatimukset.

Mikäli tämä tutkinnon osa suoritetaan nopeutettuna koulutuksena niin tähän perustason ammattipätevyyttä koskevaan nopeutettuun koulutukseen on sisällytettävä opetusta kaikissa tässä tutkinnon osassa luetelluissa oppiaineissa. Sen keston on oltava 140 tuntia. Kunkin kuljettajan on saatava vähintään 10 tuntia henkilökohtaista ajo-opetusta asianomaisen luokan ajoneuvolla, joka täyttää vähintään ajokorttiasetuksen soveltamisesta annetun liikenneministeriön päätöksen 14 § tutkintoajoneuvoja koskevat vaatimukset.

Lain 273/2007 mukaiselle koulutukselle tulee olla kansallisen valvojan viranomaisen lupa. Ammattipätevyyden saamiseksi tulee suorittaa hyväksytysti kuorma-autonkuljettajia koskeva koulutus ja koe. Kokeen tulee sisältää vähintään yksi kysymys jokaista tavoitetta kohden.

Oppiaineluettelon osat 1.1; 1.2; 1.3; 2.1; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4; 3.5 ja 3.6 ovat pakollisia kaikille kuorma-autonkuljettajan ja linja-autonkuljettajan ammattipätevyyttä suorittaville ja osat 1.4; 2.2 ja 3.7 ovat pakollisia suoritettaessa kuorma-autonkuljettajan ammattipätevyyttä.

Kuorma-autonkuljettajat, jotka laajentavat tai muuttavat toimintaansa kuljetukseen ammatikseen linja-autoa ja joilla on ammattitaitoa osoittava todistus, vapautetaan perustason ammattipätevyyttä koskevien yhteisten osien suorittamisesta uudelleen ja heidän on suoritettava vain uuden pätevyyden edellyttämät erityiset osat. Tällöin koulutuksen keston on oltava 70 tuntia, joista 5 tuntia on henkilökohtaista ajo-opetusta.

3.2.23.1. Turvallisuussäätöihin perustuva järkevän ajokäyttäytymisen parantaminen

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt,

3.2.23.1.1 Tavoite on tuntee voimansiirron käyttöön liittyvät auton moottorin ominaisuudet voimansiirron käytön optimoimiseksi

Keskeiset sisällöt:

vääntömomenttiin, tehoon ja moottorin ominaiskulutukseen liittyvät kaaviot, käyntinopeusmittarin optimi käyttö, vaihteiston välityssuhteeseen liittyvät kaaviot.

3.2.23.1.2 Tavoite on tuntee hallintalaitteiden tekniset ominaisuudet ja toiminta ajoneuvon hallitsemiseksi, kulumisen minimoimiseksi ja toimintahäiriöiden ennalta ehkäisemiseksi

Keskeiset sisällöt:

Hydraulisten jarrupiirien erityisominaisuudet, jarrujen ja hidastinten käyttörajoitukset, jarrujen ja hidastimen yhteiskäyttö, nopeuden ja vaihteiston välityssuhteen yhteyden parantaminen, ajoneuvon inertian hyödyntäminen, hidastus- ja jarrutuskeinojen käyttö alamäessä, toimenpiteet toimintahäiriön varalle.

3.2.23.1.3 Tavoite on osata optimoida polttoaineen käyttö

Keskeiset sisällöt:

Polttoaineen käytön optimointi soveltamalla kohtien 1.1 ja 1.2 tietotaitoa.

3.2.23.1.4 Tavoite on osata kuormittaa ajoneuvo turvallisuussääntöjen ja ajoneuvon tarkoituksenmukaisen käytön mukaisesti

Keskeiset sisällöt:

Ajoneuvon liikkeessä vaikuttavat voimat, vaihteiston välityssuhteiden käyttö ajoneuvon kuorman ja tieprofiilin mukaan, ajoneuvon tai ajoneuvoyhdistelmän hyötykuorman määrittäminen, hyötytilavuuden määrittäminen, kuormituksen jakautuminen, akselin ylikuormituksen seuraukset, ajoneuvon vakaus ja painopiste, pakkausten ja kuormalavojen tyypit, tärkeimmät lukitusta edellyttävät tavaraluokat, kiilaukset ja lukitusmenetelmät, lukitushihnojen käyttö, lukituslaitteiden tarkistus, käsittelylaitteiden käyttö, suojapeitteiden asettaminen ja poistaminen.

3.2.23.1.5 Tavoite on pystyä huolehtimaan matkustajien turvallisuudesta ja mukavuudesta

Keskeiset sisällöt:

Pitkittäisten ja poikittaisten liikkeiden hallinta, tienkäytön jakaminen, sijainti ajoradalla, pehmeä jarrutus, akselinylityksen hallinta, erityisinfrastruktuurien käyttö (julkiset alueet, erikoiskaistat), turvallisen ajamisen ja kuljettajan muiden tehtävien välisten ristiriitojen ratkaiseminen, vuorovaikutus matkustajien kanssa, tiettyjen matkustajaryhmien kuljettamiseen liittyvät erityispiirteet (vammaiset, lapset).

3.2.23.1.6 Tavoite on osata kuormittaa ajoneuvo turvallisuussääntöjen ja ajoneuvon tarkoituksenmukaisen käytön mukaisesti

Keskeiset sisällöt:

Ajoneuvon liikkeessä vaikuttavat voimat, vaihteiston välityssuhteiden käyttö ajoneuvon kuorman ja tieprofiilin mukaan, ajoneuvon tai ajoneuvoyhdistelmän hyötykuorman määrittäminen, kuormituksen jakautuminen, akselin ylikuormituksen seuraukset, ajoneuvon vakaus ja painopiste.

3.2.23.2. Säännösten soveltaminen

3.2.23.2.1 Tavoite on tuntea tieliikenteen sosiaalinen ympäristö ja siihen liittyvä säännöstö

Keskeiset sisällöt:

Kuljetusalan enimmäistyöajat; asetusten (ETY) nro 3820/85 ja (ETY) nro 3821/85 periaatteet, soveltaminen ja seuraukset; seuraamukset ajopiirturin käyttämättä jättämisestä, virheellisestä käytöstä tai väärentämisestä; tieliikenteen sosiaalisen ympäristön tunteminen: kuljettajan oikeudet ja velvollisuudet perustason ammattipätevyyden ja jatkokoulutuksen osalta.

3.2.23.2.2 Tavoite on tuntea tavarankuljetusta koskeva säännöstö

Keskeiset sisällöt:

Kuljetusluvut, tavarankuljetusta koskevien vakiosopimusten veloitteet, kuljetussopimukseen kuuluvien asiakirjojen laadinta, kansainvälisten kuljetusluvut, tavarankansainvälisessä tiekuljetuksessa käytettävästä rahtisopimuksesta tehdyn yleis-

sopimuksen (CRM-sopimuksen) velvoitteet, kansainvälisen rahtikirjan laadinta, rajanylitys, huolitsijat, tavaroiden mukana olevat erityisasiakirjat.

3.2.23.2.3 Tavoite on tuntee matkustajien kuljetusta koskeva säännöstö

Keskeiset sisällöt:

erityisryhmien kuljettaminen, bussien turvalaitteet, turvavyöt, ajoneuvon kuormitus.

3.2.23.3. Terveys, tie- ja ympäristöturvallisuus, palvelu, logistiikka

3.2.23.3.1 Tavoite on tiedostaa liikenteeseen ja työtaturmiin liittyvät riskit

Keskeiset sisällöt:

Kuljetusalan työtaturmien tyypit, tieliikenteen onnettomuustilastot, raskaiden ajoneuvojen ja linja-autojen osallisuus onnettomuuksiin, inhimilliset, aineelliset ja taloudelliset seuraukset.

3.2.23.3.2 Tavoite on pystyä ennalta ehkäisemään rikollisuus ja salamatkustajien kuljetus

Keskeiset sisällöt:

Yleinen informaatio, seuraukset kuljettajien kannalta, torjuntatoimenpiteet, tehtävät tarkastukset, kuljettajien vastuuseen liittyvä lainsäädäntö.

3.2.23.3.3 Tavoite on pystyä ennalta ehkäisemään fyysiset riskit

Keskeiset sisällöt:

Ergonomian periaatteet: riskialttiit liikkeet ja asennot, fyysinen kunto, käsittelyharjoitukset, henkilökohtaiset suojarusteet.

3.2.23.3.4 Tavoite on tiedostaa fyysisen ja henkisen suorituskyvyn merkitys

Keskeiset sisällöt:

Terveellisen ja tasapainoisen ruokavalion periaatteet, alkoholin vaikutukset, lääkkeet ja muut käyttäytymiseen vaikuttavat aineet, väsymyksen ja stressin oireet, syyt ja vaikutukset, työn ja levon perusrhythmin keskeinen merkitys.

3.2.23.3.5 Tavoite on kyetä arvioimaan hätätilanteita

Keskeiset sisällöt:

Toiminta hätätilanteessa: tilanteen arviointi, tilanteen pahenemisen estäminen, avunkutsuminen paikalle, loukkaantuneiden auttaminen ja ensiavun antaminen, toimenpiteet tulipalon varalta, raskaan tavaraliikenteen ajoneuvossa olevien ja bussimatkustajien evakuoiminen, kaikkien matkustajien turvallisuudesta huolehtiminen, väkivaltatilanteissa toimiminen, vahinkoilmoituksen laadinnan periaatteet.

3.2.23.3.6 Tavoite on osata käyttäytyä yrityksen imagoa tukevalla tavalla

Keskeiset sisällöt:

Kuljettajan käyttäytyminen ja yrityksen imago: kuljettajan työn laadun merkitys yritykselle, kuljettajan eri roolit, kuljettajan työssään kohtaamat henkilöt, ajoneuvon kunnossapito, työn organisointi, riidan seuraukset kaupallisella ja taloudellisella tasolla.

3.2.23.3.7 Tavoite on tuntee tavarankuljetusten taloudellinen ympäristö ja markkinajärjestelmä

Keskeiset sisällöt:

Tiekuljetukset suhteessa muihin kuljetusmuotoihin (kilpailu, rahtajat), tiekuljetusten eri toimintamuodot (muiden lukuun tehtävät kuljetukset, kuljetuksiin liittyvät toiminnot), kuljetusyritysten päätyyppien ja kuljetuksiin liittyvien toimintojen organisaatiot, erityiskuljetusmuodot (säiliökuljetukset, kylmäkuljetukset jne.), alan kehitys (palvelujen monipuolistaminen, rautatie-maantiekuljetukset, alihankinnat jne.)

3.2.23.3.8 Tavoite on tuntee matkustajakuljetusten taloudellinen ympäristö ja markkinajärjestelmä

Keskeiset sisällöt:

Tiekuljetukset suhteessa muihin kuljetusmuotoihin (raideliikenne, yksityisautot), tiekuljetusten eri toimintamuodot, maan rajojen ylittäminen (kansainvälinen liikenne), matkustajayritysten päätyyppien organisaatiot.

5 § Kappaletavarakuljetukset

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja osaa hoitaa asiakaspalvelun asiallisesti, kohteliaasti ja joustavasti sekä käyttäytyy luottamusta herättävästi.</p> <p>Tutkinnon suorittaja osaa kuljettaa ajoneuvoa ohjeiden ja säädösten mukaan turvallisesti, ennakoivasti ja taloudellisesti erilaisissa ajo-olosuhteissa. Hän osaa varmistaa sekä ajoneuvojen että niiden lisälaitteiden teknisen ja turvallisen toimivuuden ennen ajoon lähtöä. Hän ymmärtää massan olemuksen ja perävaunun vaikutuksen yhdistelmäajoneuvon käyttäytymiseen.</p> <p>Tutkinnon suorittaja osaa kuormata ja purkaa ajoneuvon erilaisilla tuotteilla yleisesti käytössä olevilla kuorma- ja kuormankäsittelylaitteilla säädösten ja olosuhteiden sallimaan maksimikuormaan ja ottaa huomioon myös purkamisjärjestyksen. Lisäksi hänellä on voimassa oleva ADR-perusajolupa.</p>	<p>Asiakaspalvelu Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa toimia oikein erilaisissa asiakaspalvelutilanteissa. <p>Kuljettaminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää kuorma-auton ja siihen kytketyn perävaunun liikennekelpoisuuden vaatimukset • osaa suorittaa annetun kuljetustehtävän turvallisesti ja taloudellisesti ympäristötekijät huomioon ottaen • tuntee kuljettamiensa tavaroiden ominaisuuksia ja niitä koskevia määräyksiä sekä osaa soveltaa tietojaan työssään • tuntee valitsemansa kuljetustyyppin kuljetustoiminnoissa tarvittavat luvat ja asiakirjat sekä osaa käyttää niitä työtilanteissa • osaa ottaa huomioon tieliikenteen maakohtaisia maksuja ja rajoituksia • ymmärtää ja osaa täyttää kuljettajaa, kuorma-autoa ja siihen kytkettyä perävaunua sekä kuormaa koskevia suomen- tai ruotsin sekä englanninkielisiä kuljettajan tehtäviin liittyviä asiakirjoja • ymmärtää kuljettajan vastuun ympäristönsuojelusta vaarallisten aineiden maantiekuljetuksissa. <p>Kuormaaminen ja kuormankäsittely Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee kuormaamiseen ja kuormanpurkamiseen liittyvät turvamääräykset ja toimii niiden mukaisesti • osaa käyttää yhdistelmäajoneuvoa ja sen lisälaitteita taloudellisesti ja turvallisesti

	<ul style="list-style-type: none"> • osaa valmistella ajoneuvonsa kuormatilat kuormaus- tai purkausvalmiuteen • osaa soveltaa käytännössä kuorman sijoittamista ja varmistamista koskevia säädöksiä • osaa kuormata omatoimisesti ajoneuvon säädösten ja määräysten mukaisesti oikeaa työjärjestystä, työturvallisuusmääräyksiä ja asiakkaan kuljetusohjeita noudattaen • on suorittanut trukkiportin • osaa myös selostaa valitsemansa kuljetustyyppien yleisimpien kuljetettavien tuotteiden rahdituserusteet • osaa käyttää oikein erilaisia ajoneuvoissa ja terminaaleissa käytössä olevia kuormankäsittelylaitteita • hallitsee erilaisten kuljetettavien tuotteiden käsittelyn ja niihin liittyvät asiakirjat • osaa varustaa tarvittaessa käytössään olevan kuljetusyksikön erikoiskuljetusehtojen mukaisesti • osaa valita olosuhteet huomioon ottaen kuljetustehtävälle soveltuvimman reitin ja hallitsee suunnistamisen annetulla reitillä • osaa soveltaa työssään vaarallisten aineiden kappaletavarakuljetuksia koskevia kuljetusmääräyksiä.
--	---

Hyväksytty suoritus on itsenäinen, säädösten mukainen ja lähes virheetön, ja siihen käytetty aika on alan ammattilaisen ajankäytön mukainen.

Tutkinnon osa on hylätty, jos tutkinnon suorittaja

- ei osaa hankkia tietoja eri tietolähteistä
- toimii työ- tai varo-ohjeen vastaisesti
- ei selviä tehtävistä alan ammattilaisen suoritustasoa vastaavassa ajassa
- toimii vastoin auto- tai laitevalmistajan ohjeita
- vaarantaa oman tai muiden terveyden tai turvallisuuden
- toimii vastoin ympäristönsuojelun tai muita vastaavia ohjeita.

Tutkinnon osa hylätään myös, mikäli näytössä käytettävä ajoneuvo, jokin sen varuste tai työväline vaurioituu väärän huoltomenetelmän tai käyttötavan takia tai jos näytön vastaanottajan on puututtava tilanteeseen henkilö-, ympäristö- tai materiaalivahingon välttämiseksi.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Ammattitaito, sen taustalla olevien tietojen ja periaatteiden hallinta sekä kyky soveltaa tietoja osoitetaan pääasiassa todellisessa työympäristössä tavanomaisten työtehtävien yhteydessä. Siltä osin kun tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida tutkintosuorituksessa osoittaa, tarkennetaan suoritusta haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla.

Näyttöjä suunniteltaessa ja toteutettaessa voidaan ottaa huomioon tutkinnon suorittajan oman tai hänen valitsemansa organisaation toimialan erityispiirteet.

6 § Erikoiskuljetukset

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja osaa hoitaa asiakaspalvelun asiallisesti, kohteliaasti ja joustavasti sekä käyttäytyy luottamusta herättävästi.</p> <p>Tutkinnon suorittaja osaa kuljettaa ajoneuvoa ohjeiden ja säädösten mukaan turvallisesti, ennakoivasti ja taloudellisesti erilaisissa ajo-olosuhteissa sekä käsitellä ajoneuvoa perävaunun kanssa myös vaikeissa ja pehmeissä tie- ja keliolosuhteissa. Hän osaa varmistaa sekä ajoneuvojen että niiden lisälaitteiden teknisen ja turvallisen toimivuuden ennen ajoon lähtöä. Hän ymmärtää massan olemuksen ja perävaunun vaikutuksen yhdistelmäajoneuvon käyttäytymiseen.</p>	<p>Asiakaspalvelu Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa toimia oikein erilaisissa asiakaspalvelutilanteissa. <p>Kuljettaminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää kuorma-auton ja siihen kytketyn perävaunun liikennekelpoisuuden vaatimukset • osaa suorittaa annetun erikoiskuljetustehtävän turvallisesti ja taloudellisesti ympäristötekijät huomioon ottaen • tuntee kuljettamiensa tavaroiden ominaisuuksia ja niitä koskevia määräyksiä sekä osaa soveltaa tietojaan työssään • tuntee erikoiskuljetuksiin tarvittavat luvat ja asiakirjat sekä osaa käyttää niitä työtilanteissa • tuntee liikenteenohjaajaa ja sen varusteita koskevat määräykset • tuntee varoitusautoa, sen varusteita ja niiden käyttöä koskevat

Tutkinnon suorittaja osaa valmistella ajoneuvonsa kuormaus- tai purkausvalmiuteen ja kuormata ajoneuvon erilaisilla tuotteilla säädösten ja olosuhteiden sallimaan maksimikuormaan.

määräykset sekä osaa toimia tarvittaessa varoitusautonkuljettajana kuljetuksissa, joihin ei vaadita erikoiskuljetusten liikenteenohjaajan koulutusta

- ymmärtää ja osaa täyttää kuljettajaa, kuorma-autoa ja siihen kytkettyä perävaunua sekä kuormaa koskevia suomen- tai ruotsin- sekä englanninkielisiä kuljettajan tehtäviin liittyviä asiakirjoja
- tuntee tieliikenteen maakohtaisia maksuja ja rajoituksia
- ymmärtää kuljettajan vastuun ympäristönsuojelusta maantiekuljetuksissa.

Kuormaaminen ja kuormankäsittely

Tutkinnon suorittaja

- tuntee kuormaamiseen ja kuormanpurkamiseen liittyvät turvamääräykset ja toimii niiden mukaisesti
- osaa käyttää yhdistelmäajoneuvoa ja sen lisälaitteita taloudellisesti ja turvallisesti
- osaa varustaa käytössään olevan kuljetusyksikön erikoiskuljetusehtojen mukaisesti
- osaa valmistella ajoneuvonsa kuormatilat kuormaus- tai purkausvalmiuteen
- tuntee kuljetuksissa vaadittavat erikoiskuljetusluvut ja hallitsee niiden edellyttämät käytännön toimet
- osaa valita olosuhteet huomioon ottaen kuljetustehtävälle soveltuvimman reitin ja hallitsee suunnistamisen valitsemallaan reitillä tai noudattaa luvassa määrättyä reittiä
- osaa soveltaa käytännössä kuorman sijoittamista ja varmistamista koskevia säädöksiä

	<ul style="list-style-type: none"> • osaa kuormata omatoimisesti ajoneuvon säädösten ja määräysten mukaisesti oikeaa työjärjestystä, työturvallisuusmääräyksiä ja asiakkaan kuljetusohjeita noudattaen • hallitsee erilaisten kuljetettavien tuotteiden käsittelyn ja niihin liittyvät asiakirjat • osaa myös selostaa valitsemansa kuljetustyyppin yleisimpien kuljetettavien tuotteiden rahditusperusteet • osaa käyttää oikein erilaisia ajoneuvoissa olevia kuormankäsittelylaitteita • osaa varustaa ajoneuvot erikoiskuljetuksen lupaehtojen mukaisesti • osaa ajaa kuljetettavat laitteet kuormatilaan, esim. kaivinkoneen lavetille.
--	--

Hyväksytty suoritus on itsenäinen, säädösten mukainen ja lähes virheetön, ja siihen käytetty aika on alan ammattilaisen ajankäytön mukainen.

Tutkinnon osa on hylätty, jos tutkinnon suorittaja

- ei osaa hankkia tietoja eri tietolähteistä
- toimii työ- tai varo-ohjeen vastaisesti
- ei selviä tehtävistä alan ammattilaisen suoritustasoa vastaavassa ajassa
- toimii vastoin auto- tai laitevalmistajan ohjeita
- vaarantaa oman tai muiden terveyden tai turvallisuuden
- toimii vastoin ympäristönsuojelun tai muita vastaavia ohjeita.

Tutkinnon osa hylätään myös, mikäli näytössä käytettävä ajoneuvo, jokin sen varuste tai työväline vaurioituu väärän huoltomenetelmän tai käyttötavan takia tai jos näytön vastaanottajan on puututtava tilanteeseen henkilö-, ympäristö- tai materiaalivahingon välttämiseksi.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Ammattitaito, sen taustalla olevien tietojen ja periaatteiden hallinta sekä kyky soveltaa tietoja osoitetaan pääasiassa todellisessa työympäristössä tavanomaisten työtehtävien yhteydessä. Siltä osin kun tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida tutkintosuorituksessa osoittaa, tarkennetaan suoritusta haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla.

Näyttöjä suunniteltaessa ja toteutettaessa voidaan ottaa huomioon tutkinnon suorittajan oman tai hänen valitsemansa organisaation toimialan erityispiirteet.

7 § Massatavarakuljetukset

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja osaa hoitaa asiakaspalvelun asiallisesti, kohteliaasti ja joustavasti sekä käyttäytyy luottamusta herättävästi.</p> <p>Tutkinnon suorittaja osaa varmistaa sekä ajoneuvojen että niiden lisälaitteiden teknisen ja turvallisen toimivuuden ennen ajoon lähtöä. Hän ymmärtää massan olemuksen ja perävaunun vaikutuksen yhdistelmäajoneuvon käyttäytymiseen. Hän osaa kuljettaa ajoneuvoa ohjeiden ja säädösten mukaan turvallisesti, ennakoivasti ja taloudellisesti erilaisissa ajo-olosuhteissa sekä käsitellä ajoneuvoa perävaunun kanssa myös vaikeissa ja pehmeissä tie- ja keliolosuhteissa.</p> <p>Tutkinnon suorittaja osaa valmistella ajoneuvonsa kuormaus- tai purkausvalmiuteen ja kuormata ajoneuvon erilaisilla tuotteilla säädösten ja olosuhteiden sallimaan maksimikuormaan.</p>	<p>Asiakaspalvelu Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa toimia oikein erilaisissa asiakaspalvelutilanteissa. <p>Kuljettaminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää kuorma-auton ja siihen kytketyn perävaunun liikennekelpoisuuden vaatimukset • osaa suorittaa annetun kuljetustehtävän turvallisesti ja taloudellisesti ympäristökäijät huomioon ottaen • tuntee kuljettamiensa tuotteiden ominaisuuksia ja niitä koskevia määräyksiä sekä osaa soveltaa tietoaan työssään • tuntee valitsemansa kuljetustyyppin kuljetustoiminnoissa tarvittavat luvat ja asiakirjat sekä osaa käyttää niitä työtilanteissa • osaa ottaa huomioon tieliikenteen maakohtaisia maksuja ja rajoituksia • ymmärtää ja osaa täyttää kuljettajaa, kuorma-autoa ja siihen kytkettyä perävaunua sekä kuormaa koskevia suomen- tai ruotsin- sekä englanninkielisiä kuljettajan tehtäviin liittyviä asiakirjoja • ymmärtää kuljettajan vastuun ympäristönsuojelusta vaarallisten aineiden maantiekuljetuksissa. <p>Kuormaaminen ja kuormankäsittely Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee kuormaamiseen ja kuormanpurkamiseen liittyvät turvamääräykset ja toimii niiden mukaisesti • osaa käyttää yhdistelmäajoneuvoa ja

	<p>sen lisälaitteita taloudellisesti ja turvallisesti</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa valmistella ajoneuvonsa kuormatilat kuormaus- tai purkausvalmiuteen • tuntee kuljetuksissa vaadittavat kuljetusluvut ja hallitsee niiden edellyttämät käytännön toimet • osaa soveltaa käytännössä kuorman sijoittamista ja varmistamista koskevia säädöksiä • osaa kuormata omatoimisesti ajoneuvon säädösten ja määräysten mukaisesti oikeaa työjärjestystä, työturvallisuusmääräyksiä ja asiakkaan kuljetusohjeita noudattaen • osaa myös selostaa valitsemansa kuljetustyyppin yleisimpien kuljetettavien tuotteiden rahditusperusteet • osaa käyttää oikein erilaisia ajoneuvoissa olevia kuormankäsittelylaitteita • hallitsee erilaisten kuljetettavien tuotteiden käsittelyn ja niihin liittyvät asiakirjat • osaa käyttää ajoneuvon kippi- ja kasettilaitteita sekä muita kuormatilanvarusteita ja kuormauslaitteita, esim. pyöräkuormaajaa • hallitsee erilaisten tuotteiden käsittelyn ja niihin liittyvät asiakirjat.
--	--

Hyväksytty suoritus on itsenäinen, säädösten mukainen ja lähes virheetön, ja siihen käytetty aika on alan ammattilaisen ajankäytön mukainen.

Tutkinnon osa on hylätty, jos tutkinnon suorittaja

- ei osaa hankkia tietoja eri tietolähteistä
- toimii työ- tai varo-ohjeen vastaisesti
- ei selviä tehtävistä alan ammattilaisen suoritustasoa vastaavassa ajassa
- toimii vastoin auto- tai laitevalmistajan ohjeita
- vaarantaa oman tai muiden terveyden tai turvallisuuden
- toimii vastoin ympäristönsuojelun tai muita vastaavia ohjeita.

Tutkinnon osa hylätään myös, mikäli näytössä käytettävä ajoneuvo, jokin sen varuste tai työväline vaurioituu väärän huoltomenetelmän tai käyttötavan takia tai jos näytön vastaanottajan on puututtava tilanteeseen henkilö-, ympäristö- tai materiaalivahingon välttämiseksi.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Ammattitaito, sen taustalla olevien tietojen ja periaatteiden hallinta sekä kyky soveltaa tietoja osoitetaan pääasiassa todellisessa työympäristössä tavanomaisten työtehtävien yhteydessä. Siltä osin kun tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida tutkintosuorituksessa osoittaa, tarkennetaan suoritusta haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla.

Näyttöjä suunniteltaessa ja toteutettaessa voidaan ottaa huomioon tutkinnon suorittajan oman tai hänen valitsemansa organisaation toimialan erityispiirteet.

8 § Lämpösäädellyt elintarvikekuljetukset

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja osaa hoitaa asiakaspalvelun asiallisesti, kohteliaasti ja joustavasti sekä käyttäytyy luottamusta herättävästi.</p> <p>Tutkinnon suorittaja osaa kuljettaa ajoneuvoa ohjeiden ja säädösten mukaan turvallisesti, ennakoivasti ja taloudellisesti erilaisissa ajo-olosuhteissa. Hän osaa varmistaa sekä ajoneuvojen että niiden lisälaitteiden teknisen ja turvallisen toimivuuden ennen ajoon lähtöä. Hän ymmärtää massan olemuksen ja perävaunun vaikutuksen yhdistelmäajoneuvon käyttäytymiseen.</p> <p>Tutkinnon suorittajalla on hygieniapassi.</p>	<p>Asiakaspalvelu Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa toimia oikein erilaisissa asiakaspalvelutilanteissa. <p>Kuljettaminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tietää kuorma-auton ja siihen kytketyn perävaunun liikennekelpoisuuden vaatimukset osaa suorittaa annetun kuljetustehtävän turvallisesti ja taloudellisesti ympäristötekijät huomioon ottaen tuntee kuljettamiensa tavaroiden ominaisuuksia, kuljetuslämpötiloja ja niitä koskevia määräyksiä sekä osaa toimia niiden mukaisesti kuljetuksen aikana valvoo auton sekä perävaunun kuljetuslämpötiloja kuljetuksen aikana ja tarvittaessa reagoi saadakseen ylläpidettyä annettua lämpötilaa osaa toimia oikein kylmä- ja/tai lämpökoneiden häiriötilanteissa ja

Tutkinnon suorittaja osaa kuormata ja purkaa ajoneuvon erilaisilla tuotteilla yleisesti käytössä olevilla kuormaus- ja kuormankäsittelylaitteilla säädösten ja olosuhteiden sallimaan maksimikuormaan sekä ottaa huomioon myös purkamisjärjestyksen.

tuntee tyypillisimmät niissä ilmenevät viat sekä osaa korjata kuljettajan korjattavissa olevat häiriöt matkan jatkumiseksi

- osaa kuljetusvälineiden palautuslogistiikan ja tuotepalautuksien perustoiminnot
- osaa toimia monilämpötilakuljetuksissa sekä tietää niiden lämpötilanhallinnan kannalta merkittävimmät tehtävät ja toimenpiteet
- osaa kuljettajaa koskevat oma-valvontaan liittyvät tehtävät ja osaa toimia oikein kuljetuksen aikana sattuvissa vahinkotilanteissa lisävahingot minimoiden
- tuntee valitsemansa kuljetustyyppin kuljetustoiminnoissa tarvittavat luvat ja asiakirjat sekä osaa käyttää niitä työtilanteissa
- osaa ottaa huomioon tieliikenteen maakohtaisia maksuja ja rajoituksia
- ymmärtää ja osaa täyttää kuljettajaa, kuorma-autoa ja siihen kytkettyä perävaunua sekä kuormaa koskevia suomen- tai ruotsin- sekä englanninkielisiä kuljettajan tehtäviin liittyviä asiakirjoja.

Kuormaaminen ja kuormankäsittely

Tutkinnon suorittaja

- tuntee kuormaamiseen ja kuormankäsittelyyn liittyvät turvamääräykset ja toimii niiden mukaisesti
- osaa käyttää yhdistelmäajoneuvoa ja sen lisälaitteita taloudellisesti ja turvallisesti
- tuntee omavalvonnassa ja lisäksi erikseen palvelun ostajan kanssa sovitut kuormatilojen puhdistus ja desinfiointimääräykset
- osaa valita kuljetuskaluston kuljetettavien tuotteiden tarpeiden mukaiseksi

	<ul style="list-style-type: none"> • osaa valmistella ajoneuvonsa kuormatilat kuormaus- tai purkausvalmiuteen • osaa suorittaa tarvittavat esilämmitys- tai esijäähdytystehtävät kuormakoreille ennen lastaamisen aloittamista • osaa varmistaa kuljetettavaksi otettavan tavaran kuljetuskelpoisuuden silmämääräisesti tai lämpötilamittauksilla sekä toimia oikein tavaran luovutustilanteissa • osaa soveltaa käytännössä kuorman sijoittamista ja varmistamista koskevia säädöksiä • osaa kuormata omatoimisesti ajoneuvon säädösten ja määräysten mukaisesti oikeaa työjärjestystä, työturvallisuusmääräyksiä ja asiakkaan kuljetusohjeita noudattaen • osaa myös selostaa valitsemansa kuljetustyyppin yleisimpien kuljetettavien tuotteiden rahditusperusteet • osaa käyttää oikein erilaisia ajoneuvoissa ja terminaaleissa käytössä olevia kuormankäsittelylaitteita • hallitsee erilaisten kuljetettavien tuotteiden käsittelyn ja niihin liittyvät asiakirjat • osaa lukea eri lämmönsäätelylaitteiden vikakoodit • selviytyy vikakoodista ilmenevistä vioista mahdollisuuksien mukaan omatoimisesti.
--	--

Hyväksytty suoritus on itsenäinen, säädösten mukainen ja lähes virheetön, ja siihen käytetty aika on alan ammattilaisen ajankäytön mukainen.

Tutkinnon osa on hylätty, jos tutkinnon suorittaja

- ei osaa hankkia tietoja eri tietolähteistä
- toimii työ- tai varo-ohjeen vastaisesti
- ei selviä tehtävistä alan ammattilaisen suoritustasoa vastaavassa ajassa
- toimii vastoin auto- tai laitevalmistajan ohjeita

- vaarantaa oman tai muiden terveyden tai turvallisuuden
- toimii vastoin ympäristönsuojelun, elintarvike- ja terveysturvaviranomaisten tai muita vastaavia toimeksiantajien antamia ohjeita.

Tutkinnon osa hylätään myös, mikäli näytössä käytettävä ajoneuvo, jokin sen varuste tai työväline vaurioituu väärän huoltomenetelmän tai käyttötavan takia tai jos näytön vastaanottajan on puututtava tilanteeseen henkilö-, ympäristö- tai materiaalivahingon välttämiseksi.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Ammattitaito, sen taustalla olevien tietojen ja periaatteiden hallinta sekä kyky soveltaa tietoja osoitetaan pääasiassa todellisessa työympäristössä tavanomaisten työtehtävien yhteydessä. Siltä osin kun tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida tutkintosuorituksessa osoittaa, tarkennetaan suoritusta haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla.

Näyttöjä suunniteltaessa ja toteutettaessa voidaan ottaa huomioon tutkinnon suorittajan oman tai hänen valitsemansa organisaation toimialan erityispiirteet.

9 § Eläinkuljetukset

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja osaa hoitaa asiakaspalvelun asiallisesti, kohteliaasti ja joustavasti sekä käyttäytyy luottamusta herättävästi.</p> <p>Tutkinnon suorittaja osaa kuljettaa ajoneuvoa ohjeiden ja säädösten mukaan turvallisesti, ennakoivasti ja taloudellisesti erilaisissa ajo-olosuhteissa. Hän osaa varmistaa sekä ajoneuvojen että niiden lisälaitteiden teknisen ja turvallisen toimivuuden ennen ajoon lähtöä sekä ymmärtää massan olemuksen ja perävaunun vaikutuksen yhdistelmäajoneuvon käyttäytymiseen. Hän on suorittanut eläinkuljetusasetuksen mukaisen kuljettajan tai hoitajan pätevyystodistuksen.</p>	<p>Asiakaspalvelu Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa toimia oikein erilaisissa asiakaspalvelutilanteissa. <p>Kuljettaminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää kuorma-auton ja siihen kytketyn perävaunun liikennekelpoisuuden vaatimukset • tuntee eläinkuljetusmääräykset ja noudattaa niitä työtehtävissään • osaa suorittaa annetun kuljetustehtävän turvallisesti ja taloudellisesti ympäristökäsit huomioon ottaen • tuntee kuljettamiensa eläinten ominaisuuksia ja niitä koskevia määräyksiä sekä osaa soveltaa tietoaan työssään • huolehtii eläimen hyvinvoinnista kuljetuksen aikana • tuntee valitsemansa kuljetustyyppin

Tutkinnon suorittaja osaa kuormata ja purkaa ajoneuvon erilaisilla eläimillä yleisesti käytössä olevilla kuormaus- ja kuormankäsittelylaitteilla säädösten ja olosuhteiden sallimaan maksimi-kuormaan ja ottaa huomioon myös purkamisjärjestyksen.

kuljetustoiminnoissa tarvittavat luvat ja asiakirjat sekä osaa käyttää niitä työtilanteissa

- ymmärtää ja osaa täyttää kuljettajaa, kuorma-autoa ja siihen kytkettyä perävaunua sekä kuormaa koskevia suomen- tai ruotsin- sekä englanninkielisiä kuljettajan tehtäviin liittyviä asiakirjoja.

Kuormaaminen ja kuormankäsittely

Tutkinnon suorittaja

- tuntee kuormaamiseen ja kuormanpurkamiseen liittyvät turvamääräykset ja toimii niiden mukaisesti
- osaa käyttää yhdistelmäajoneuvoa ja sen lisälaitteita taloudellisesti ja turvallisesti huomioiden eläinten hyvinvoinnin
- osaa valmistella ajoneuvonsa kuormatilat kuormaus- tai purkausvalmiuteen
- huolehtii omasta ja kuormatilan puhtaudesta
- osaa soveltaa käytännössä eläinten sijoittamista koskevia säädöksiä
- osaa kuormata omatoimisesti ajoneuvon säädösten ja määräysten mukaisesti oikeaa työjärjestystä, työturvallisuusmääräyksiä ja asiakkaan kuljetusohjeita noudattaen
- osaa käyttää oikein erilaisia ajoneuvoissa ja terminaaleissa käytössä olevia eläinten käsittelylaitteita
- hallitsee erilaisten kuljetettavien eläinten käsittelyn ja niihin liittyvät asiakirjat sekä osaa käyttää mobiilijärjestelmiä
- osaa varustaa käytössään olevan kuljetusyksikön eläinkuljetusehtojen mukaisesti.

Hyväksytty suoritus on itsenäinen, säädösten mukainen ja lähes virheetön, ja siihen käytetty aika on alan ammattilaisen ajankäytön mukainen.

Tutkinnon osa on hylätty, jos tutkinnon suorittaja

- ei osaa hankkia tietoja eri tietolähteistä
- toimii työ- tai varo-ohjeen vastaisesti
- ei selviä tehtävistä alan ammattilaisen suoritustasoa vastaavassa ajassa
- toimii vastoin auto- tai laitevalmistajan ohjeita
- vaarantaa oman tai muiden terveyden tai turvallisuuden
- toimii vastoin ympäristönsuojelun tai muita vastaavia ohjeita
- ei ota huomioon eläinten käsittelyssä eläinten hyvinvointia.

Tutkinnon osa hylätään myös, mikäli näytössä käytettävä ajoneuvo, jokin sen varuste tai työväline vaurioituu väärän huoltomenetelmän tai käyttötavan takia tai jos näytön vastaanottajan on puuttuttava tilanteeseen henkilö-, ympäristö- tai materiaalivahingon välttämiseksi.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Ammattitaito, sen taustalla olevien tietojen ja periaatteiden hallinta sekä kyky soveltaa tietoja osoitetaan pääasiassa todellisessa työympäristössä tavanomaisten työtehtävien yhteydessä. Siltä osin kun tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida tutkintosuorituksessa osoittaa, tarkennetaan suoritusta haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla.

Näyttöjä suunniteltaessa ja toteutettaessa voidaan ottaa huomioon tutkinnon suorittajan oman tai hänen valitsemansa organisaation toimialan erityispiirteet.

10 § Säiliökuljetukset

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja osaa hoitaa asiakaspalvelun asiallisesti, kohteliaasti ja joustavasti sekä käyttäytyy luottamusta herättävästi.</p> <p>Tutkinnon suorittaja osaa kuljettaa ajoneuvoa ohjeiden ja säädösten mukaan turvallisesti, ennakoivasti ja taloudellisesti erilaisissa ajo-olosuhteissa. Hän osaa varmistaa sekä ajoneuvojen että niiden lisälaitteiden teknisen ja turvallisen toimivuuden ennen ajoon lähtöä sekä ymmärtää</p>	<p>Asiakaspalvelu Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa toimia oikein erilaisissa asiakaspalvelutilanteissa. <p>Kuljettaminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää kuorma-auton ja siihen kytketyn perävaunun liikennekelppoisuuden vaatimukset • tietää säiliökuljetuksissa vaadittavat luvat ja asiakirjat sekä hallitsee niiden käytön työtilanteissa

liikkuvan nesteiden olemuksen ja perävaunun vaikutuksen yhdistelmäajoneuvon käyttäytymiseen.

- osaa suunnitella turvallisen kuljetusreitit
- osaa suorittaa annetun kuljetustehtävän turvallisesti ja taloudellisesti ympäristötekijät huomioon ottaen
- pysäköi turvallisille ja luvallisille pysäköintipaikoille
- tuntee kuljettamiensa tuotteiden ominaisuudet ja niitä koskevat määräykset sekä osaa soveltaa tietojaan työssään
- tuntee menettelyohjeet mahdollisen vuotovahingon sattuessa sekä osaa toimia niiden mukaisesti
- osaa mahdollisten onnettomuus-tilanteiden vaatimat toimenpiteet ja hätäilmoituksen tekemisen sekä osaa antaa välittömän ensiavun
- informoi läheltä pititilanteista ja vahinkotilanteista yrityksen turvallisuusneuvonantajaa välittömästi
- tietää, miten vastuu jakautuu eri osapuolten kesken vaarallisten aineiden onnettomuustilanteessa
- osaa ottaa huomioon tieliikenteen maakohtaisia maksuja ja rajoituksia
- ymmärtää ja osaa täyttää kuljettajaa, kuorma-autoa ja siihen kytkettyä perävaunua sekä kuormaa koskevia suomen-, ruotsin- sekä englanninkielisiä kuljettajan tehtäviin liittyviä asiakirjoja
- omaa tarvittaessa voimassa olevan ADR-säiliökuljetuksiin oikeuttavan ajoluvan
- osaa soveltaa vaarallisten aineiden kansallisia ja kansainvälisiä säiliökuljetusmääräyksiä
- ymmärtää kuljettajan vastuun ympäristönsuojelusta vaarallisten aineiden maantiekuljetuksissa.

Tutkinnon suorittaja osaa kuormata ja purkaa ajoneuvon erilaisilla tuotteilla yleisesti käytössä olevilla kuormaus- ja kuormankäsittelylaitteilla säädösten ja olosuhteiden sallimaan maksimi-kuormaan sekä ottaa huomioon myös purkamisjärjestyksen.

Kuormaaminen ja kuormankäsittely

Tutkinnon suorittaja

- tuntee kuormaamiseen ja kuorman-purkamiseen liittyvät turva-määräykset ja toimii niiden mukaisesti
- toimii yrityksen turvasuunnitelman ohjeiden mukaisesti
- tietää henkilökohtaiset suoja-varusteet ja käyttää niitä työ-tehtävässään
- osaa käyttää yhdistelmäajoneuvoa ja sen lisälaitteita taloudellisesti ja turvallisesti
- osaa valmistella ajoneuvonsa kuormatilat kuormaus- tai purkausvalmiuteen
- tietää kuormaamiseen ja purka-miseen, myös siirtopumppaamiseen liittyvät ohjeet ja noudattaa niitä työtehtävissään
- osaa etsiä tiedot kuljetettavien tuotteiden ominaisuuksista ja tietää, miten tulee toimia vahingon sattuessa
- osaa käyttää ajoneuvon, tavaran lähettäjän ja vastaanottajan kuormankäsittelylaitteita
- osaa kuormata ajoneuvon erilaisia tuotteita säiliön täyttöasteen salliman määrän käyttäen eri kuormauslaitteita ja huomioiden myös purkamisjärjestyksen
- tietää kuljetettavien aineiden säiliöiden hyväksymisiä ja tarkastuksia koskevat määräykset
- osaa määrittää ajoneuvon soveltu-vuuden eri aineiden kuljetukseen
- osaa kuormata omatoimisesti ajoneuvon säädösten ja määräysten mukaisesti oikeaa työjärjestystä, työturvallisuusmääräyksiä ja asiakkaan kuljetusohjeita noudattaen
- osaa myös selostaa valitsemansa

	<p>kuljetustyyppien yleisimpien kuljetettavien tuotteiden rahditusperusteet</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa käyttää oikein erilaisia ajoneuvoissa ja terminaaleissa käytössä olevia kuormankäsittelylaitteita • hallitsee erilaisten kuljetettavien tuotteiden käsittelyn ja niihin liittyvät asiakirjat.
--	---

Hyväksytty suoritus on itsenäinen, säädösten mukainen ja lähes virheetön, ja siihen käytetty aika on alan ammattilaisen ajankäytön mukainen.

Tutkinnon osa on hylätty, jos tutkinnon suorittaja

- ei osaa hankkia tietoja eri tietolähteistä
- toimii työ- tai varo-ohjeen vastaisesti
- ei selviä tehtävistä alan ammattilaisen suoritusetasoa vastaavassa ajassa
- toimii vastoin auto- tai laitevalmistajan ohjeita
- vaarantaa oman tai muiden terveyden tai turvallisuuden
- toimii vastoin ympäristönsuojelun tai muita vastaavia ohjeita.

Tutkinnon osa hylätään myös, mikäli näytössä käytettävä ajoneuvo, jokin sen varuste tai työväline vaurioituu väärän huoltomenetelmän tai käyttötavan takia tai jos näytön vastaanottajan on puututtava tilanteeseen henkilö-, ympäristö- tai materiaalivahingon välttämiseksi.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Ammattitaito, sen taustalla olevien tietojen ja periaatteiden hallinta sekä kyky soveltaa tietoja osoitetaan pääasiassa todellisessa työympäristössä tavanomaisten työtehtävien yhteydessä. Siltä osin kun tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida tutkintosuorituksessa osoittaa, tarkennetaan suoritusta haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla.

Näyttöjä suunniteltaessa ja toteutettaessa voidaan ottaa huomioon tutkinnon suorittajan oman tai hänen valitsemansa organisaation toimialan erityispiirteet.

11 § Puutavaran kaukokuljetukset

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja osaa hoitaa asiakaspalvelun asiallisesti, kohteliaasti ja joustavasti sekä käyttäytyy luottamusta herättävästi.</p> <p>Tutkinnon suorittaja osaa kuljettaa ajoneuvoa ohjeiden ja säädösten mukaan turvallisesti, ennakoivasti ja taloudellisesti erilaisissa ajo-olosuhteissa. Hän osaa varmistaa sekä ajoneuvojen että niiden lisälaitteiden teknisen ja turvallisen toimivuuden ennen ajoon lähtöä. Hän ymmärtää massan olemuksen ja perävaunun vaikutuksen yhdistelmäajoneuvon käyttäytymiseen.</p> <p>Tutkinnon suorittaja osaa kuormata ja purkaa ajoneuvon erilaisilla tuotteilla yleisesti käytössä olevilla kuorma- ja kuormankäsittelylaitteilla säädösten ja olosuhteiden sallimaan maksimikuormaan ja ottaa huomioon myös purkamisjärjestyksen.</p>	<p>Asiakaspalvelu Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa toimia oikein erilaisissa asiakaspalvelutilanteissa. <p>Kuljettaminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää kuorma-auton ja siihen kytketyn perävaunun liikennekelpoisuuden vaatimukset • osaa suorittaa annetun kuljetustehtävän turvallisesti ja taloudellisesti ympäristötekijät huomioon ottaen • tuntee kuljetettavan puutavaran ominaisuuksia sekä siihen liittyviä määräyksiä ja osaa soveltaa niitä käytännön työtehtävissä • tuntee valitsemansa kuljetustyyppin kuljetustoiminnoissa tarvittavat luvat ja asiakirjat sekä osaa käyttää niitä työtilanteissa • osaa ottaa huomioon tieliikenteen maakohtaisia maksuja ja rajoituksia • ymmärtää ja osaa täyttää kuljettajaa, kuorma-autoa ja siihen kytkettyä perävaunua sekä kuormaa koskevia suomen- tai ruotsin- sekä englanninkielisiä kuljettajan tehtäviin liittyviä asiakirjoja. <p>Kuormaaminen ja kuormankäsittely Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee kuormaamiseen ja kuormanpurkamiseen liittyvät turvamääräykset ja toimii niiden mukaisesti • osaa käyttää yhdistelmäajoneuvoa ja sen lisälaitteita taloudellisesti ja turvallisesti • osaa käyttää puutavaran kuljetukseen liittyviä erityisvarusteita

	<p>taloudellisesti ja tehokkaasti</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa valmistella ajoneuvonsa kuormatilat kuormaus- tai purkausvalmiuteen • osaa soveltaa käytännössä kuorman sijoittamista ja varmistamista koskevia säädöksiä • osaa kuormata omatoimisesti ajoneuvon säädösten ja määräysten mukaisesti oikeaa työjärjestystä, työturvallisuusmääräyksiä ja asiakkaan kuljetusohjeita noudattaen • osaa myös selostaa valitsemansa kuljetustyyppien yleisimpien kuljetettavien tuotteiden rahditusperusteet • hallitsee puutavaran paikantamisjärjestelmät • osaa suunnitella ja järjestää puutavaravarastot (terminaalit) toimiviksi kokonaisuuksiksi • tunnistaa kaupalliset puutavaralajit ja osaa lajitella puutavaran • tuntee puutavaran kesäaikaista varastointia koskevan lainsäädännön päivämäärineen • tunnistaa yleisimmät puutavaran tuholaiset ja niiden aiheuttamat vioittumat • tuntee puutavaran mittauksen perusteet, kun sitä mitataan ajoneuvossa eri menetelmillä.
--	---

Hyväksytty suoritus on itsenäinen, säädösten mukainen ja lähes virheetön, ja siihen käytetty aika on alan ammattilaisen ajankäytön mukainen.

Tutkinnon osa on hylätty, jos tutkinnon suorittaja

- ei osaa hankkia tietoja eri tietolähteistä
- toimii työ- tai varo-ohjeen vastaisesti
- ei selviä tehtävistä alan ammattilaisen suoritustasoa vastaavassa ajassa
- toimii vastoin auto- tai laitevalmistajan ohjeita
- vaarantaa oman tai muiden terveyden tai turvallisuuden
- toimii vastoin ympäristönsuojelun tai muita vastaavia ohjeita.

Tutkinnon osa hylätään myös, mikäli näytössä käytettävä ajoneuvo, jokin sen varuste tai työväline vaurioituu väärän huoltomenetelmän tai käyttötavan takia tai jos näytön vastaanottajan on puututtava tilanteeseen henkilö-, ympäristö- tai materiaalivahingon välttämiseksi.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Ammattitaito, sen taustalla olevien tietojen ja periaatteiden hallinta sekä kyky soveltaa tietoja osoitetaan pääasiassa todellisessa työympäristössä tavanomaisten työtehtävien yhteydessä. Siltä osin kun tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida tutkintosuorituksessa osoittaa, tarkennetaan suoritusta haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla.

Näyttöjä suunniteltaessa ja toteutettaessa voidaan ottaa huomioon tutkinnon suorittajan oman tai hänen valitsemansa organisaation toimialan erityispiirteet.

12 § Yrittäjyys

Lain kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä (693/2006) mukaan tavaroiden kuljettaminen moottoriajoneuvolla tai liikennetraktorilla tiellä korvausta vastaan on ilman liikennelupaa kielletty lukuun ottamatta lain 7 §:ssä mainittuja kuljetuksia. Liikenneluvan saamisen edellytyksenä on mm. liikenneyrittäjäkurssin hyväksytty suoritus Ajoneuvohallintokeskuksen hyväksymässä oppilaitoksessa.

Kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä annetun lain (693/2006) mukaan tulee liikennelupaa (yhteisölupa) hakevan uuden yrittäjän suorittaa Ajoneuvohallintokeskuksen valvonnan alainen, neljä viikkoa (140 opetustuntia) kestävä tavara-liikenteen yrittäjäkurssi sekä läpäistä hyväksyttävien arvosanoin Ajoneuvohallintokeskuksen järjestämä koe.

Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan ammattitutkinnossa ei määritellä valinnaiselle yrittäjyysosalle osaamisvaatimuksia. Tutkintotoimikunta tunnustaa yrittäjyysosan suorituksen liikenneyrittäjäkurssin hyväksytyllä suorittamisella. Suorituksesta aiheutuvista kustannuksista vastaa ensisijaisesti tutkinnon suorittaja.